

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" aprīļa numurā 2
- "Novada Garšas" vasara – kopā dažādībā 3
- Dižkoka aizsardzība ir zemes īpašnieka pienākums un atbildība 4
- Sezonas laukstrādnieku nodoklis 5
- Ceļā uz spēcīgākiem, labāk savienotiem, izturētspējīgiem un pārtikušiem lauku apvidiem 6
- Mācāmies būt radoši kopā ar Daigu Reiņikovu! 8
- Medus ar pievienoto vērtību 10
- Aktuālais meža īpašniekiem pēc Satversmes tiesas sprieduma 12
- No ES tirgus izņems kūpināšanas aromatizētājus 13
- EP apstiprina Kopējās lauksaimniecības politikas pārskatīšanu 13
- Labības sējumi Eiropā labā stāvoklī 13
- EK ziņojums par negodīgu tirdzniecības praksi 13
- Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2024. gada jūnijā. . 14
- "Mans Lauks" – ikdienas palīgs lauksaimniekam 15

Foto: Ilze Skudra

AKTUALITĀTES

VEIKTAS IZMAIŅAS ATBALSTA SAŅEMŠANĀ PAR PLATĪBĀM UN DZĪVNIEKIEM

Vēl tikai līdz 22. maijam bez atbalsta samazinājuma var pieteikties platību maksājumiem, Lauku atbalsta dienesta Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā (EPS) aizpildot ģeotelpisko iesniegumu. Savukārt 17. jūnijs ir termiņš, līdz kuram var pieteikties platību maksājumiem ar atbalsta apjoma samazinājumu 1% apmērā par katru nokavēto darba dienu, kā arī veikt labojumus un precizējumus iesniegumā.

Šajā gadā veiktas vairākas izmaiņas atbalsta saņemšanas nosacījumos. Lai saņemtu atbalsta maksājumus, lauksaimniekam jāatbilst kādam no aktīva lauksaimnieka nosacījumiem. Viens no tiem nosaka, ka prasībai at-

bilst lauksaimnieki, kuriem lauksaimniecībā izmantojamās zemes platība nepārsniedz 20 ha, kas ir uzskatāma par vienu darbaspēka vienību. Tāpat ir izmaiņas standarta izlaides rādītājam, kas noteikts 300 eiro/ha, iepriekš bija 400 eiro/ha.

Labā lauksaimniecības un vides stāvokļa 8.1. prasība nosaka, ka vismaz 4% no saimniecības aramzemes aizņem kāds ar ražošanu nesaistīts platību veids vai ainavu elements. Neražojošās platības papildinātas ar starpkultūrām un slāpekli piesaistošiem kultūraugiem kā lauka pupas, zirņi, āboliņš, galega u. c. Šajās platībās aizliegts izmantot augu aizsardzības līdzekļus. Par šo platību nesaņem EKO2 atbalstu. Šajā gadā prasības izpildei nevarēs pieteikt papuves ražas iegūšanai, kā tas bija 2023.

gadā graudaugiem un dārzeniem. Starpkultūru klāsts papildināts ar ziemas un vasaras ripsi, ziemas rapsi, vasaras kviešiem un ziemas un vasaras miežiem.

Ekoshēmas atbalsta par slāpekļa un amonjaka emisiju un piesārņojumu mazinošo lauksaimniecības praksi (EKO5) prasības noteikts, ka augšņu analīzes var veikt ne biežāk ka reizi septiņos gados, bet īpaši jutīgajās teritorijās – reizi 5 gados.

Atvieglotas prasības saistībā ar darbību dokumentēšanu. EKO2 (atbalsts kaļķošanai) sadaļā nav nepieciešams uzņemt fotoattēlus. Savukārt EKO4 (atbalsts par saudzējošu lauksaimniecības praksi augsnes apstrādei un tiešai sējai), ja tiek pielietota minimālā augsnes apstrāde (diskošana), jāveic 90% lauku ģeomarķēti fotoattēli ar

► 2. lpp.

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" APRĪĻA NUMURĀ

Žurnāla aprīļa izdevumā lasiet interviju ar "Food Union" grupas padomes priekšsēdētāju Hariju Panki par grupas uzņēmumu "Rīgas piena kombināts", "Valmieras piens" un "Premia FFL" darbību pēc tam, kad par grupas vairākuma akcionāru kļuva Āzijā bāzētā investoru kompānija "PAG Private Equity". Uzņēmumu grupas attīstība turpināsies, ieguldot augstas pievienotās vērtības produktos un attīstot darbinieku prasmes.

Kādi jaunumi sagaidāmi šogad tiešo maksājumu atbalstā, skaidro Lauku atbalsta dienesta direktora vietnieks Indulis Āboliņš.

Kā aprēķināms un maksājams uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis, skaidro LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja Linda Puriņa.

Saimnieku pieredzes rubrikā raksts par z/s "Ārņi" jauno saimnieku Rolandu Madaru Vilnīti, kurš turpina attīstīt vectēva saimniecību, nodarbojoties ar piena lopkopību un graudkopību.

Par jaunu pieeju kalcija deficīta mazināšanai slaucamajām govīm raksta LLKC konsultants-eksperts veterinārmedicinā Dainis Arbidāns.

Kas ir antimikrobiālā rezistence, kad un kā lietot antibiotikas, skaidro LLKC Lopkopības nodaļas vadītāja un žurnāla nozaru redaktore Silvija Dreijere.

Par veselīga tranzītpērioda nodrošināšanu sekmīgai govju grūtniecības norisei raksta LLKC lopkopības konsultante Laila Plīta. Turpat arī raksts par griķiem lopbarībā – kad un kā tos izmantot.

Par trušu audzēšanu Tukuma novada Jaunpils pagasta "Zvirgzdiņos", kur saimnieko Mairita un Uldis Ķildas, raksta žurnāliste Ilze Rūtenberga-Bērziņa.

Aitkopjiem piedāvājam Latvijas Aitu audzētāju asociācijas aitū vērtēšanas speciālistes Dīnas Avotiņas rakstu par aitū sagatavošanu ganību sezonai. Savukārt veterinārārste un SIA "Mikaitas" saimniece Aija Šneidere raksta par teķu neauglību.

Putnkopības rubrikā raksts par īpašiem putniem – dižošanās meistariem pāviem. To sagatavojsi Latvijas Apvienotās putnkopības asociācijas pārstāve Anna Ērliha.

Zirgkopības sadaļā LLKC Apgāda redaktore Dace Millere raksta par saimniecību "Aizvējas" Vecumniekos, kur Tamāra Samuševa un

viņas dzīvesbiedrs Jānis Siliņš izveidojuši fantastisku mājvietu zirgiem.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2024_gads/

Žurnālu var iegādāties arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos. **LU**

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

AKTUALITĀTES

1. lpp.

laika un vietas atzīmi. Savukārt EKO5 atbalstam pretendējot, to veic vismaz 10% no laukiem vai vismaz par 1 lauku, ja atbalstam deklarēti mazāk nekā 10 lauku, par katru precīzo minerālmēsļu izkliedes reizi attiecīgajā laukā izdarot GPS datu augšupielādi VAAD uzturētajā informācijas sistēmā vai uzglabā lauksaimnieka izvēlētajā elektroniskā uzskaites sistēmā. Var uzņemt arī traktortehnikas vai iekārtas vadības termināļa ekrāna ģeomarkētus fotoattēlus, kuros fiksēta lauka robeža. Attēlus var uzņemt, izmantojot LAD mobilo lietotni, bet, ja to neizmanto, tad attēlus saglabā savos datu nesējos 3 gadus, uzrāda pēc LAD vai VAAD pieprasījuma.

Veiktas izmaiņas datu iesūtīšanas termiņos. Noteikts, ka šajā gadā atbal-

sta saņemšanai noteikto datu uzskaiti un plānošanu lauksaimnieks veic savā saimniecībā izmantotā sistēmā vai LAD EPS izveidotā excel failā, vai VAAD datu uzskaites sistēmā. Kultūraugu mēslošanas plāns jā sagatavo līdz 30. jūnijam. Šogad noteikts, ka, plānojot mēslošanas normas, tās nevar pārsniegt Ministru kabineta 198. noteikumus par platībmaksājumiem noteiktās maksimāli pieļaujamās slāpekļa normas konkrētam kultūraugam un vairāk netiek izmantots VAAD LIZ pārvaldības sistēmā noteiktais slāpekļa mēslojuma aprēķins. Šajā ziemā Vidzemes un Latgales reģionos lauksaimniekiem ziemāju sējumi slikti pārziemoja, līdz ar to nāksies pārsēt vasarājus. Šajā gadījumā jā sagatavo jauns mēslošanas plāns par attiecīgo lauku 15 dienu laikā pēc kultūrauga pār-

sēšanas. Tāpat ir izmaiņas datu iesniegšanā VAAD vai LAD, kur noteikts, ka līdz 5. novembrim jānosūta augšņu agroķīmiskās analīzes, mēslošanas plāns un AAL izlietojuma uzskaites dati.

Agrovīdes pasākumu atbalsta saņemšanai atvieglotas prasības datu uzskaitē. Bioloģiskajiem lauksaimniekiem (BLA atbalsts) lauku vēsture jāveido savā saimniecības uzskaites sistēmā un jāuzrāda sertificējošai iestādei. BDUZ atbalsta saņemšanā lauku vēsture nav jāiesniedz ne VAAD, ne LAD. Vīdi saudzējošās dārkopības atbalstam lauksaimnieks noteiktos datus uzskaita saimniecībā un pēc pieprasījuma uzrāda VAAD. Zaļo joslu (buferjoslu) izveidē jāievēro noteiktie uzturēšanas termiņi – no 25. jūnija

3. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

NOVADA GARŠA

“NOVADA GARŠAS” VASARA – KOPĀ DAŽĀDĪBĀ

Pasākums “Novada Garša” ierasto reģionālo norišu vietā šovasar būs sastopams dažādos festivālos, konkursos un starptautiskos sadarbības projektos, kā to iecerējis pasākuma rīkotājs Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs.

Lielākais šī gada izaicinājums – “Novada Garšas” piedalīšanās 10. Sarunu festivālā LAMPA Cēsu pils parkā, kur “Lauku teltī” 5. un 6. jūlijā galdā tiks celtas visdažādākās sarunu tēmas.

Viena no tām – “No lauka līdz galdam” – vētīs visa pamatu – augsnes kvalitāti laba produkta izaudzēšanai un to, cik lielā mērā patērētājs apzinās šī aspekta nozīmīgumu. Diskusijā “Pašpietiekamības deva” pētīsim, vai un cik daudzveidīgu produkciju spēj piedāvāt ražotāji, lai nav tā, ka Latvijā jāēd tikai graudaugi, olas un gaļa, bet dārzenus un augļus visiem nepietiek.

Starp tēmām arī “Dīķis kā mazdārziņš” – vai varam izmantot savu ūdens tilpi, lai rudenī “ievāktu” svaigu zivju ražu? Diskusijā “Cidonija pret citronu” centīsimies saprast, cik aizstājami ir importa produkti ar vietējo līdzinieku, kas ļautu attīstīties pašmāju ražotājam. Savukārt “Pārtikas skaistumkonkurss” palīdzēs saprast, kādēļ droša un veselīga pārtika nav viens un tas pats.

◀ 2. lpp.

līdz 15. septembrim. Ja 4 metru platās joslas nepieciešams apstrādāt ziemāju sējai pirms 15. septembra, tad veic joslas fotofiksāciju. Biškopjiem atbalsta (BAA) saņemšanas nosacījumos iekļauta iespēja veidot bišu ganības ne tikai lauku blokos, bet arī ārpus. Savukārt paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopības pasākuma atbalsta nosacījumos noteikts, ka LAD jāiesniedz lopbarības analīzes un barības devu plāns, bet fotoattēlus LAD EPS jāiesūta tikai pirmajā pieteikšanās gadā. Antibiotiku lietošanas uzskaitē jāveic saimniecībā un nav jāziņo PVD, pēc kontrolējošās iestādes pieprasījumā – jāuzrāda.

Lauksaimniekiem sagatavot ģeotelpisko iesniegumu un noteikt saim-

Foto: Uģis Avots

Elina Ozola, “Novada Garšas” projekta vadītāja:

“Arī mēs turam prātā Raiņa frāzi “pastāvēs, kas pārvērtīsies” un šogad vairāk virzīsimies uz kopdarbību ar jau esošiem pasākumiem un aktivitātēm visā Latvijā. Festivālā LAMPA būsim pirmo reizi un esam gatavi jaudīgām sarunām par augsni, zemnieku, ražotāju, ēdāju – visu to, kas veido katram cilvēkam būtiskāko – kvalitātes, savā zemē audzētas pārtikas pieejamību.”

Nemainīgi arī šogad sadarbībā ar Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes (LBTU) Lauksaimniecības un pārtikas tehnoloģiju fakultā-

ti no 26. līdz 29. septembrim notiks “Novada Garšas” rīkotais “Pārtikas produktu kvalitātes konkurss 2024”. Šoreiz jaunums – triju dienu attālināta tikšanās iespēja ar konkursa žūrijas dalībniekiem, lai saņemtu padziļinātāku atgriezenisko saiti par iesniegtā produkta vērtējumu. Uzvarētāju apbalvošana paredzēta noslēguma pasākumā 5. oktobrī.

Kādās vēl aktivitātēs šovasar būs sastopama “Novada Garša”, uzzināsit, sekojot feisbuka kontam @NovadaGarsa.

Papildu jautājumiem: info@novadagarsa.lv

Ilze Rūtenberga-Bērziņa,
LLKC sabiedrisko attiecību speciāliste

niecībai iespējamos atbalsta pasākumus var palīdzēt LLKC konsultanti visos reģionos. LLKC konsultantu saraksts platību maksājumu jautājumos 2024. gadā: LLKC tīmekļvietnē <http://new.llkc.lv/>

Izmantoti MK noteikumi 18.04.2023. Nr. 198 “Tiešo maksājumu piešķiršanas kārtība lauksaimniekiem” un Nr. 197 “Atbalsta piešķiršanas kārtība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai platībatkarīgo un dzīvniekatkarīgo saistību īstenošanai”, kā arī LAD sniegtā informācija.

Ilze SKUDRA,
LLKC konsultante
augkopībā
e-pasts:
ilze.skudra@llkc.lv
tālr. 63050577

“LAUKU LAPU” IESPĒJAMS ABONĒT

Ja vēlaties “Lauku Lapu” saņemt mājās vai birojā, izdevumu iespējams abonēt tikai par piegādes cenu gan pasta nodalās, gan “Latvijas Pasta” interneta mājaslapā: <https://abone.pasts.lv/lv/katalogs/>.

Abonēšanas indekss – 1163.

VIDES AIZSARDZĪBA

DIŽKOKA AIZSARDZĪBA IR ZEMES ĪPAŠNIEKA PIENĀKUMS UN ATBILDĪBA

Ikvienam zemes īpašniekam būtu jāzina, ka viņš ir atbildīgs par dabas vērtībām savā īpašumā, tostarp dižkokiem. Turklāt nav nozīmes tam, vai koki ir reģistrēti dižkoka statusā. Galvenais kritērijs – vai tie ir sasnieguši noteiktu apkārtmēru vai augstumu. Par to plašāk informē lvportals.lv žurnālisti.

Kriminālsods ar sabiedrisko darbu uz 100 stundām un valsts labā piedzīta kaitējuma kompensācija 23 650 eiro – tāds ir notiesājošais tiesas spriedums par nelikumīgu dižkoka nozāģēšanu kādā no gadījumiem. Sods par pretlikumīgu dižkoka nozāģēšanu vai bojāšanu ir bargs, tāpēc jāiepazīstas ar likumdošanā noteikto.

Dabas piemineklis

Dižkoks kā dabas piemineklis ir viena no īpaši aizsargājamo dabas teritoriju kategorijām – to nosaka likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”. Likuma 6. panta pirmajā daļā teikts, ka dabas pieminekļi ir atsevišķi, savrupi dabas veidojumi: aizsargājami koki, dendroloģiskie stādījumi, alejas, ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi un citi dabas retumi, kam ir zinātniska, kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska vērtība.

Dižkokiem Latvijā ir arī liela ainaviska vērtība, turklāt tajos bieži mīt retas un aizsargājamās putnu, kukaiņu, piepju, ķērpju un sūnu sugas. Līdz ar to dižkoku apzināšana var palīdzēt šo sugu izpētē un aizsardzībā, skaidro Dabas aizsardzības pārvaldes Komunikācijas un dabas izglītības nodaļas vecākā komunikācijas speciāliste Ilze Reinika.

Neatkarīgi no tā, vai kokam ir piešķirts dižkoka statuss, ja tas ir sasniedzis dižkoka izmēru/augstumu, uz to attiecas visas dižkokam noteiktās aizsardzības prasības. Proti, ja dižkoks tiktu nozāģēts, piemēram, nezināšanas dēļ, tad īpašniekam par to tāpat būtu jāuzņemas atbildība.

Divi raksturlielumi – apkārtmērs un augstums

Dižkoka statusu nosaka divi raksturlielumi – apkārtmērs un augstums. Visvienkāršāk ir izmērīt koka apkārtmēru. Precīzus datus iegūst, mērot 1,3 metru augstumā no koka stumbra sā-

kuma jeb aptuveni pieauguša cilvēka krūšu augstumā. Pamācība, kā mērīt dižkoku, ir pieejama DAP izveidotajā “Dižkoka uzmērīšanas pamācībā”.

Dižkoku mēri katrai koku sugai atšķiras. Tos nosaka MK noteikumu Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 2. pielikums. Ja apkārtmērs atbilst konkrētās koka sugas dižkoka kritērijiem, tad par dižkoku jāziņo DAP dižkoku dižošanas vietnes sadaļā “Aizpildi anketu”.

Otrs dižkoka noteikšanas kritērijs ir koka augstums. Ja vizuāli koks ir ļoti ražens augstumā, tad arī, iespējams, tas atbilst dižkoka statusam. MK noteikumu Nr. 264 2. pielikumā ir atrodami arī konkrēti koku sugu augstumi.

Noteikumos kopumā apkopotī 54 dažādi aizsargājami koki – vietējo un citzemju sugu dižkoki (pēc apkārtmēra vai augstuma). Ikviens no šīm sugām Latvijā uzskatāma par dižkokiem, kad sasniegti noteikumos minētie parametri.

Reģistrēts ap 15 000 dižkoku

Nemot vērā to, ka koki ir dzīvi organismi, kas aug un atmirst, dižkoku skaits ir mainīgs. Patlaban apzināti ap 15 000 dižkoku, tomēr patiesais aizsargājamo koku skaits ir daudz lielāks. Ne visi dižkoki ir reģistrēti DAP uzturētajā dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols” un marķēti ar ozollapiņas zīmi.

Pēdējos gados plaši izskanējušie dižkoku ciršanas gadījumi ir palielinājuši sabiedrības modrību, veicinot papildu interesi par līdzās esošajiem dižkokiem, norāda DAP pārstāve. Pērn atklāts 1441 jauns valsts nozīmes dižkoks.

Visdižākie koki Latvijā ir parastie ozoli (38% no kopējā dižkoku skaita), parastā

priede (23%) un parastā liepa (11%). Šobrīd visvairāk dižkoku konstatēts Vidzemē (5161), bet dižkoki aug arī Kurzemē (3823), Latgalē (3037) un Pierīgā (2741). Kaives ozols joprojām ir resnākais koks Latvijā.

Par vērtībām atbildīgs īpašnieks

Likums noteic, ka zemes īpašnieks ir atbildīgs par dabas vērtībām savā īpašumā, tostarp dižkokiem. Līdz ar to īpašniekam ir svarīgi zināt, kuri koki viņa īpašumā atbilst dižkoka statusam.

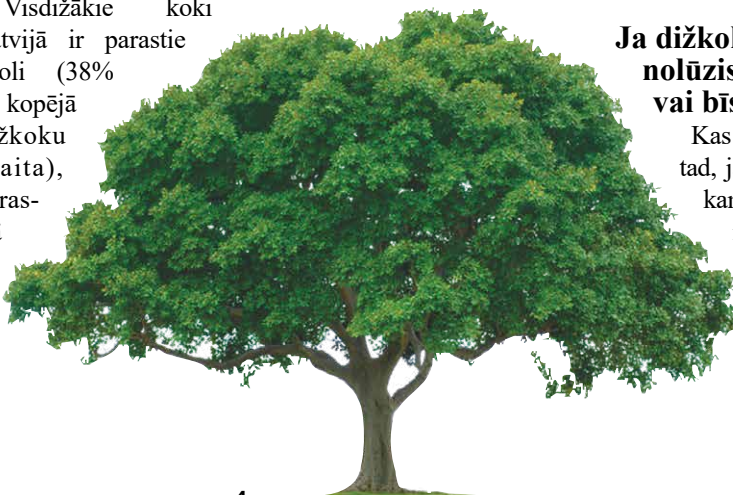
Koki aug nepārtraukti, līdz ar to īpašnieka pienākums ir pašam apzināt savu īpašumu. Dižkoka statusu nenosaka oficiāls koka statuss, zīme un parādīšanās datubāzē, bet likums sargā kokus, kas sasnieguši dižu (noteiktu) apkārtmēru vai augstumu, skaidro I. Reinika.

“Ja cilvēki, zemes īpašnieks vai jebkurš cits redz koku, kurš, viņaprāt, ir gana resns un, iespējams, atbilst dižkoka izmēram, kas noteikts MK noteikumu Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 2. pielikumā, tad aicinām pārbaudīt dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols”, vai tas jau nav reģistrēts dižkoks. Ja nav, tad ziņot DAP,” aicina I. Reinika. Par iespējamo dižkoku DAP var informēt ikviens cilvēks, tam nav jābūt īpašniekam.

Pēc tam, kad DAP ir saņēmusi dižkoka pieteikšanas anketu, DAP inspektors koku vēlreiz apseko dabā, pārņem to un pieņem gala atzinumu. Ja koks atbilst dižkoka statusam, tad par to tiek izdarīta atzīme sistēmā “Ozols”, ko kam piestiprināta īpaša zīme un informēts īpašnieks.

Ja dižkoks ir nolūzis vai bīstams

Kas notiek tad, ja dižkokam vētrā nolūzusi

zari vai tie nokaltuši? Jebkurā gadījumā, lai nocirstu dižkoku vai novāktu nolūzušu, izgāztu dižkoku, zemes īpašniekam ir jālūdz DAP atļauja.

Ja nepieciešama sauso zaru izzāģēšana vai citi kopšanas pasākumi, tad tas jā dara zinošiem cilvēkiem – sertificētiem kokkopjiem jeb arboristiem, lai novērstu situāciju, kad neprasmīgas rīcības dēļ dižkoks tiek bojāts.

Lai mazinātu apdraudējumu un zaudējumus, ko var radīt pastiprināts vējš, būtu laikus jāparūpējas par savas teritorijas drošību – jāapseko koki un jānovērtē to stāvoklis. Ja ir bažas par koku stāvokli vai apdraudējumu mežā vai ārpus tā, ikviens var vērsties pēc padoma pie arboristiem.

Atbildība par patvaļīgu ciršanu vai bojāšanu

Likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 45. panta trešā daļa noteic, ka par aizsargājamo koku un aizsargājamās alejās un aizsargājamās dendroloģiskos stādījumos augošu koku patvaļīgu ciršanu vai bojāšanu piemēro naudas sodu fiziskajai personai no 28 līdz 140 (140–700 eiro, viena vienība ir 5 eiro) naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai – no 56 līdz 280 naudas soda vienībām (280–1400 eiro).

MK noteikumi Nr. 511 “Dabas pieminekļiem nodarītā kaitējuma novērtēšanas un sanācijas pasākumu izmaksu aprēķināšanas kārtība” nosaka to, kā novērtējams dabas pieminekļiem nodarītais kaitējums un aprēķināmas sanācijas pasākumu izmaksas.

Piemēram, nodarītais kaitējums tiek aprēķināts 55 minimālo mēneša darba algu apmērā, ja dabas piemineklis ticis pilnībā iznīcināts (piemēram, dižkoks nocirsts). 2024. gadā tas būtu $700 \times 55 = 38\,500$ eiro.

Ja ar dižkoka bojāšanu vai iznīcināšanu ir radīts būtisks kaitējums, tad par to saskaņā ar Krimināllikuma 114. pantu iestājas kriminālatbildība ar iespējamo sodu – brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem vai īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai probācijas uzraudzību, vai sabiedrisko darbu, vai naudas sodu, ko precīzi nosaka tiesa. **LL**

Saīsināti pēc lvportals.lv, visu rakstu var lasīt <https://ej.uz/ta8f>

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

SEZONAS LAUKSTRĀDNIĒKU NODOKLIS

Atsevišķu nozaru lauksaimnieki no 1. aprīļa drīkst nodarbināt strādniekus, izmantojot īpašu atvieglo to nodokļu režīmu. Sezonas laukstrādnieku nodokļa (SLN) režīmu ir atļauts piemērot laika posmā no 1. aprīļa līdz 30. novembrim.

Atkarībā no mēneša laikā gūtā ienākuma apmēra SLN ietver tikai iedzīvotāju ienākuma nodokli vai iedzīvotāju ienākuma nodokli un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

SLN likme ir 15 procenti no strādniekam aprēķinātā ienākuma. Minimālais nodoklis par vienu dienu, kad laukstrādnieks ir nodarbināts pie ienākuma izmaksātāja, ir 70 centi. Tātad, ja strādniekam, piemēram, par dienu aprēķināts ienākums 4 eiro, tad nodoklis būs 70 centi, lai gan, rēķinot pēc 15% likmes, nodoklis sanāktu $4 \text{ EUR} \times 15\% = 0,60 \text{ EUR}$.

Sezonas laukstrādnieku reģistrēšana un aprēķinātā ienākuma norādīšana jāveic Lauku atbalsta dienesta Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā (EPS). Strādnieki EPS ir jāpiereģistrē katru dienu:

- darbu uzsākot,
- dienas beigās, norādot katram strādniekam aprēķinātās atlīdzības apmēru.

Mēneša beigās apkopotā veidā informācija par sezonas laukstrādniekiem izmaksāto ienākumu un aprēķināto nodokli ir jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienestam. EPS nodrošina iespēju elektroniski sagatavot ikmēneša pārskatu, lai to iesniegtu VID standartizētā formā.

Lai lauksaimnieks varētu piemērot saviem sezonas darbiniekiem atvieglo to nodokļu režīmu, tam ir jāatbilst šādiem nosacījumiem:

- lauksaimniekam īpašumā, pastāvīgā lietošanā vai nomā ir lauksaimniecībā izmantojama zeme, ko tas izmanto augļu koku, ogulāju vai dār-

zeņu audzēšanai;

- lauksaimnieks ir pieteicis zemi ilgtspēju sekmējošā ienākuma pamatbalsta saņemšanai;

- lauksaimnieks nav mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs.

Savukārt, lai sezonas laukstrādnieka ienākumiem varētu piemērot 15% iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmi, tam ir jāatbilst šādiem trim nosacījumiem:

- persona ir nodarbināta lauksaimniecības sezonas darbos ne vairāk kā 65 kalendāra dienas pie viena vai vairākiem lauksaimniekiem kopā;

- personas ienākums, kas gūts pie viena vai vairākiem lauksaimniekiem kopā, nepārsniedz 3000 eiro;

- personai četru mēnešu periodā pirms lauksaimniecības sezonas darbu uzsākšanas lauksaimnieka labā ar šo pašu lauksaimnieku nav bijušas darba tiesiskās attiecības vai nav bijis noslēgts uzņēmuma līgums.

Reģistrējot sezonas laukstrādnieku LAD EPS, tiek norādīts arī ar strādnieku noslēgtais līgums – rakstveida darba līgums, mutvārdu vai rakstveida uzņēmuma līgums.

Sezonas darbi ir darbi augļu koku, ogulāju un dārzeņu sējā vai stādīšanā, sējumu, stādījumu kopšanā, ražas novākšanā, augļu, ogu un dārzeņu šķirošanā. MK 25.03.2014. noteikumos Nr. 166 “Noteikumi par Lauku atbalsta dienesta informācijas sistēmu sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa piemērošanas nodrošināšanai” ir noteikti kultūraugu kodi, kuru audzēšanā sezonas laukstrādnieku atvieglotajā režīmā drīkst nodarbināt. **LL**

Linda PURIŅA,
LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja,
sertificēta nodokļu konsultante
e-pasts: linda.purina@llkc.lv
tālr. 63007561

LEADER

CEĻĀ UZ SPĒCĪGĀKIEM, LABĀK SAVIENOTIEM, IZTURĒTSPĒJĪGIEM UN PĀRTIKUŠIEM LAUKU APVIDIEM

Eiropas Komisija (EK) 2021. gada jūnijā izklāstīja savu ilgtermiņa redzējumu par Eiropas Savienības (ES) lauku apvidiem līdz 2040. gadam (turpmāk – “Lauku redzējums”). EK priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena 2019. gadā šo iniciatīvu bija aizsākusi, atzīstot, ka lauku apvidi veido Eiropas identitāti un ir tās ekonomiskais potenciāls un ka mums tie ir jā saglabā un jāiegulda to nākotnē. Viņa pauda arī ieceri panākt taisnīgu pārkārtošanos, kas neatstāj novārtā nevienu cilvēku un nevienu apvidu.

Sabiedriskajā apspriešanā par lauku redzējumu 2020. gadā 40% lauku respondentu norādīja, ka viņi jūtas atstāti novārtā, un attālos lauku apvidos šāds viedoklis bija pat 60% respondentu. Paziņojuma iecere bija dot jaunu stimulu lauku apvidiem, mainot priekšstatus par tiem un radot jaunas iespējas, lai savu nostāju stingrāk varētu paust lauku kopienas, jo tām ir svarīga nozīme Eiropas nākotnē.

Paziņojums par lauku apvidiem veltīto ilgtermiņa redzējumu ir pirmais solis līdz 2040. gadam iezīmētajā ceļā uz spēcīgākiem, labāk savienotiem, izturētspējīgiem un pārtikušiem lauku apvidiem. Galvenie šo mērķu sasniegšanas līdzekļi būs “Lauku pakts”, kura mērķis ir mobilizēt valsts iestādes un ieinteresētās personas rīkoties atbilstoši lauku kopienu vajadzībām un vēlmēm, lai sekmētu sadarbību ES, valsts, reģionālā un vietējā līmenī, un “ES Lauku rīcības plāns”, lai virzītu ilgtspējīgu, saliedētu un integrētu lauku attīstību.

Š. g. 27. martā EK publicēja ziņojumu, kurā vērtēts paveiktais. Saskaņā ar jaunākajiem (2021. gada) datiem lauku teritorijās dzīvo 29,6% ES iedzīvotāju (1 km²). 2011. gadā šis skaitlis bija 30,3%, un tas ir neliels samazinājums par 2,6 miljoniem cilvēku.

Paveiktais, lai veidotu lauku teritorijas un kopienas stiprākas, savienotākas, noturīgākas un pārtikušākas, vērtēts saskaņā ar 2021. gadā izstrādātā “Ilgtermiņa redzējuma lauku apvidiem” četrām rīcības jomām:

Lienes Vallas datogrāfika, foto Ingemārs Vekteris

SPĒCĪGĀKI LAUKU APVIDI, liekot uzsvāru uz iespēju nodrošināšanu lauku kopienām, pakalpojumu pieejamības uzlabošanu un sociālās inovācijas veicināšanu.

Secināts, ka lauku reģionos palielinājies par 65 gadiem vecāku iedzīvotāju skaits (par 0,84 miljoniem), savukārt jauniešu un darbības vecuma iedzīvotāju skaits ir samazinājies. Vidējais ES iedzīvotāju vecums palielinās, bet lauku reģioni novēco ātrāk, jo samazinās dabiskais pieaugums un migrācijas saldo.

Analizējot lauku apvidu situāciju, secināts, ka lauku iedzīvotāji vairāk uzticas vietējām un reģionālajām pašvaldībām (61%) nekā valsts valdībai (31%) vai ES (47%).

SAVIENOTI LAUKU APVIDI, uzlabojot savienojamību gan transporta, gan digitālās piekļuves ziņā.

Dati par platjoslu liecina, ka situācija lauku apvidos ir būtiski uzlabojusies. Tomēr vidējais lejupielādes ātrums

IEVĒRO!

Izdevuma sagatavošanas brīdī projektu konkursu ir izsludinājušas jau 22 vietējās rīcības grupas visā Latvijā! Aktuālos izsludinātos projektu konkursus atradīsiet Lauku atbalsta dienesta mājaslapā – <https://ej.uz/bi57!>

Atrodiet savas teritorijas vietējo rīcības grupu un sazinieties ar to – <https://ej.uz/ekii!>

rums lauku apvidos joprojām ir daudz zemāks nekā pilsētās. Novērtēts, ka lauku apvidos palielinās to cilvēku skaits, kuriem ir digitālās pamatprasmes, bet atšķirība salīdzinājumā ar pilsētām saglabājas tikpat liela kā 2021. gadā.

IZTURĒTSPĒJĪGI LAUKU APVIDI, saglabājot dabas resursus un zaļinot lauksaimniecības darbības, varēs ierobežot klimata pārmaiņu ietekmi. Piedāvājot piekļuvi mācību kursiem un daudzveidīgām darba iespējām, tiks gādāts par sociālo izturētspēju.

Izpētīts, ka 72% atjaunīgās enerģijas tiek saražota lauku apvidos, un tam būs liela nozīme enerģētikas pārkārtošanā. Lauku apvidi spētu saražot lielāko daļu atjaunīgās enerģijas ES (78% no neizmantotā potenciāla). Attiecībā pret dzimumu līdztiesības ieviešanu secināts, ka lauku apvidos ir vislielākais tādu 15–29 gadus vecu jauniešu īpatsvars (12,6%), kuri nestrādā, nemācās un neapgūst arodu (t. s. NEET īpatsvars). Lai gan situācija ir uzlabojusies, NEET īpatsvars jaunu sieviešu vidū lauku apvidos 2022. gadā bija 14,9% salīdzinājumā ar 10,5% vīriešiem. NEET īpatsvars jaunu sieviešu vidū lauku apvidos ir visaugstākais salīdzinājumā ar citām teritorijām (2022. g.).

PĀRTIKUŠI LAUKU APVIDI – saimniecisko darbību dažādošana un lauksaimniecības un agropārtikas, kā

► 7. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

◀ 6. lpp.

arī agrotūrisma pievienotās vērtības vairošana.

Primārais sektors lauku reģionos joprojām ir nozīmīgs (11% nodarbinātības salīdzinājumā ar 1% urbānos reģionos un 5% pārejas reģionos); tomēr sekundārais un terciārais sektors dominē, bet primārais sektors ir nedaudz sarucis (-1% laikposmā no 2018. gada līdz 2021. gadam).

Lauku apvidos atrodas lielākā daļa lauksaimniecības zemes (77% jeb 134 miljoni ha), kā arī mežu un dabas teritoriju (79% jeb 148 miljoni ha). 43% zemes lauku apvidos ir lauksaimniecības zeme, bet 47% aizņem meži un dabas

Lauku iedzīvotāji vairāk uzticas vietējām un reģionālajām pašvaldībām

teritorijas, un daudzos gadījumos tieši mežsaimniecība noteiks lauku apvidu ekonomiskos panākumus, jo lielāko daļu mežiem bagāto apvidu skar demogrāfiskās problēmas. Mežsaimniecības un meža resursu nozares ieguldījums ir būtisks, lai līdz 2040. gadam lauku apvidi kļūtu izturētspējīgi un pārtikuši.

Izvērtējums, kurš veikts, lai noteiktu, kas lauku apvidiem ieplānots gan Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP), gan kohēzijas politikas programmās, parāda, kā ES rīcībpolitikas veicina Lauku redzējuma mērķu sasniegšanu 2021.–2027. gada laikposmā (attiecībā uz KLP 2023.–2027. gada laikposmā) un kādi patlaban ir lauku apvidiem paredzētā atbalsta identificēšanas ierobežojumi. Rezultāti kalpos par pamatu diskusijām par šo rīcībpolitiku nākotni.

Lauku redzējuma mērķu sasniegšana līdz 2040. gadam ir ilgtermiņa darbs, kam nepieciešama konsekventa rīcība un rīcībpolitikas visos plānošanas periodos un visos pārvaldības līmeņos. Komisija ir apņēmusies īstenot un apvienot darbības, kas ieviestas, lai ES Lauku rīcības plānu un Lauku paktu īstenotu atbilstoši pašreizējai daudzgadu finanšu shēmai. Ga-

tavodama ES budžeta priekšlikumus laikposmam pēc 2027. gada, kurus paredzēts pieņemt līdz 2025. gada vidum, Komisija ņems vērā ES iestāžu un struktūru, ieinteresēto organizāciju un plašākas lauku kopienas priekšlikumus un pārdomas.

LEADER ir viens no instrumentiem, kuru izmanto, lai atbalstītu augstākminētās Lauku redzējuma rīcības jomas (spēcīgāki, savienoti, izturētspējīgi, pārtikuši lauku apvidi). LEADER vietējās attīstības stratēģijas (VAS) ir galvenais KLP Stratēģiskā plāna instruments, ko izmanto, lai reaģētu uz daudzveidīgām lauku vajadzībām tādās jomās kā nodarbinātība, sociālā iekļaušana vai pakalpojumi, un tās ir ļoti nozīmīgas lauku kopienu iespēju nodrošinātājas. Paredzams, ka atbalsts viediem ciemiem LEADER programmā un ārpus tās atraisīs digitālās, sociālās un tehnoloģiskās inovācijas potenciālu lauku apvidos. Vairāki plāni stimulē jauniešu un sievietes dalību LEADER, tādējādi palīdzot risināt paaudžu maiņas un dzimumu līdztiesības jautājumus.

Tomēr salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu LEADER piešķirtās absolūtās summas (kopējais finanšu piešķirums 2023.–2027. gadam 7,7 miljardu EUR) nav palielinājušās. Tā kā lauku iedzīvotāju aptvērums no 61% pieaudzis līdz 65% un citu intervences pasākumu ieguldījums ir samazinājies, paredzams, ka LEADER ar mazākiem līdzekļiem būs jādara vairāk.

Ar pilnu EK publicēto ziņojumu, kurā vērtēts paveiktais, lai veidotu lauku teritorijas un kopienas stiprākas, savienotākas, noturīgākas un pārtikušākas, saskaņā ar 2021. gadā izstrādātā "Ilgttermiņa redzējuma lauku apvidiem" mērķiem, var iepazīties šeit – <https://ej.uz/n4aj>.

Izdevuma "Lauku Lapa" marta numurā skaidrojām LEADER pieeju un minējām, ka VRG dažādās teritorijās ir sākušas izsludināt projektu konkursus.

Vienīgais SPECIALIZĒTAIS LOPKOPĪBAS ŽURNĀLS LATVIJĀ!

- Aktualitātes piena un gaļas lopkopībā, kā arī zirgkopībā.
- Intervijas ar nozares līderiem.
- Saimnieku pieredzes stāsti no visiem Latvijas novadiem.
- Praktiski profesionāļu padomi piena un gaļas lopu audzētājiem.
- Informācija par nozarei saistošām likumdošanas izmaiņām.
- Jaunumi no Latvijas un pasaulē.

Izdevējs: Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs.

Žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.pasts.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2023_gads/

Abonēšanas cena
6 mēnešiem – 19,50 eiro,
3 mēnešiem – 9,90 eiro.

LAUKU ATTĪSTĪBA

MĀCĀMIES BŪT RADOŠI KOPĀ AR DAIGU REIŅIKOVU!

Dzīves ritms prasa no cilvēka būt elastīgam un gatavam pārmaiņām, pastāvīgi papildināt zināšanas un attīstīt prasmes, lai varētu būt veiksmīgs uzņēmējs vai iekļauties darba tirgū. Tajā pat laikā cilvēki grib dzīvot interesanti un piepildīti, tāpēc citi dodas baudīt iespējas, ko var gūt ārzemēs, bet citi tās meklē un gūst tepat – Latvijas novados. Kā būt radošam, aktīvam, darbīgam, izglītotam uzņēmējam un vienlaikus piepildīt savus sapņus, to devos noskaidrot uz Jēkabpils novada Krustpils pagasta “Spuņģeniem” pie Daigas Reiņikovas.

Kā viss sākās

Daiga pirms trim gadiem – 2021. gada martā – izveidojusi savu uzņēmumu SIA “Ceramic with Soul”. Vēl gadu iepriekš viņa sāka nodarboties ar keramiku, izmantojot zīmolu “DR keramika”. Kāds bijis ceļš līdz “keramikai ar dvēseli”, runājam Daigas darbnīcā pie kafijas tases, visapkārt viņas veidotie darbi, un katram no tiem ir savs stāsts. Bet šoreiz par keramiķes Daigas Reiņikovas stāstu, kurš aizsācies viņas dzimtajā pilsētā Madonā. Tur septiņus gadus (no 2. līdz 9. klasei) Bērnu un jauniešu centrā pie Māra Karlsona apguvusi keramikas pamatus. Taču vēlāk izvēlējusies mācīties par grāmatveidi, strādājusi algotu darbu. Nu jau desmit gadu viņas dzīvesvieta ir Jēkabpils pusē.

Foto: Anīta Pūka

Keramiķe Daiga Reiņikova

Jēkabpils novada Vīpes pagastā darbojas Amatniecības centrs “Māzers”, un Daiga kopā ar ģimeni aizbrauca paskatīties, ko tur dara. Pēc 20 gadiem viņa uzvirvoja pirmo bļodu, atdzima bērnības sajūta, un viņa saprata, cik labi toreiz jutās, darbojoties ar mālu. Daiga atzīst, ka māls ir unikāla lieta, tas atrod to, kas katram ir vajadzīgs: spēja atslēgties no uzmācīgām domām, jo prasa nepārtrauktu uzmanību; tiek izbaudīts radošais process, nedomājot par galarezultātu; tā ir saņemšanās metode stresa un trauksmes brīdī; un tas ir arī veids, kā nopelnīt.

Izbraukāt uz “Māzeru” bija diezgan sarežģīti, gribējās savu darbnīcu. Krustpils pagastā bija tukšas telpas, ko pašvaldība iznomāja. Tā tas arī sākās!

Sekoja pašmācība – dažādi kursi, daļēji *Start-Up* programmā, mārketinga un reklāmas apgūšana. Patlaban darbnīcā kā “reklāmas sejas” darbojas bērni Keita un Arvis. Tagad, mācoties pie Edgara Untāla, Daiga soli pa solim cenšas sasniegt savu nākamo izaugsmes līmeni. Viņa saka: “Nav tas gadsimts, kad varam sēdēt un gaidīt, ir jābūt soli priekšā. Jāaug visu laiku. Visu laiku jāmacās!”

Vērtības

Ikdienā bieži dzirdam kritiku par pārmaiņām, kas ienāk visās nozarēs, arī laukos. Taču šajā straujajā un notikumiem pārbagātajā laikā uzņēmēju konkurētspēja ir atkarīga no attieksmes pret jauno lietu kārtību. Ir jāmainās, bet kas jā saglabā? Daiga uzskata, ka tas ir viss

Jaunākais Daigas darbs – strūklaka

Daigas darbi viņas darbnīcā

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

dabiskais, materiāli, ko izmantojam ikdienā, ģimeniskas vērtības, kopabūšana. Svarīgi, lai katrā vietā un lietā ap mums būtu dvēsele. Mākslīgās plastmasas lietas un masu produkcijā tās nav. Māls ir unikāls, tas piešķir ēdienam dabisko aromātu, saglabā uzturvērtību. Nevar izveidot divus pilnīgi identiskus traukus. Pat, ja mālu nosver un visu dara vienādi, tie būs tikai ļoti līdzīgi.

“Ģimenē mums ir katram savas ikdienā lietojamās lietas, jo katrs mēs esam atšķirīgi, tētim – lielākas, bērniem – mazākas. Mums ir kā laču ģimenei, kad ir jāatzīstas – kurš ēda no manas bļodiņas,” nosmej Daiga.

Gatavojot savus darbus, viņai raksturīgi tas, ka labāko atdod (pārdod, dāvina) citam, jo tas ir – vēlēts otram labu. Mājās nonākot pārējie, kurus krāsns nav pažēlojusi. Bet tie esot ar savu stāstu, jo krāsni notiek pārsteigumi – glazūra nav iznākusi tādā krāsā, kā gaidīts, vai tajā ir plaīsa. Daigai patīk jokot: “Mājās nonāk pieredzējušākie trauki, bet tie nav sliktākie, tiem ir pieredze!”

Ja kādam vajadzīga dāvana, Daiga pati dāvina savus darbus, gan aicina arī citus izvēlēties un atbalstīt vietējos meistaros, jo katrs izstrādājums nes sevī meistara aizrautību, un kopā ar iegādāto dāvanu ir mīlestība un neatkārtojamas emocijas. Tiem, kas meklē idejas oriģinālai dāvanai, keramiķe aicina pašiem radīt ko īpašu viņas keramikas darbnīcā.

Visos savos darbības virzienos Daiga seko savām vērtībām.

Darbības virzieni

Pirmais, bet šobrīd ne galvenais darbības virziens ir keramikas darbu izgatavošana. Sākumā tie bija dažādi trauki, sadzīves un dekoratīvi priekšmeti, kurus pārdeva tirdziņos vai uz vietas darbnīcā.

Par pieredzi tirdziņos keramiķei nav patīkamas atmiņas. Tika ieguldīts liels darbs, lai produkciju iepakotu, nogādātu, sakārtotu savā stendā, bet blakus kāds tirgoja ārzemju masu produkciju. Gribējās, lai šie tirdziņi būtu kas īpašs, svētki, lai amatnieki būtu vienuviet centrā. Tomēr viņas darbi tika pamanīti, radās pasūtījumi. Zinot konkrētas vēlmes, apjomus, strādāt bija vieglāk, jo laiks nebija jātērē nelietderīgi. Radās doma realizēt LEADER projektu, lai uzlabotu aprīkojumu. Viens no projekta virzieniem

Nodarbību dalībnieku darbi

bija kremācijas urnas. Tās darbnīcā ir apskatāmas – baltas un melnas, bet var pasūtīt pēc katra vēlmēm. Šobrīd tās vēl cilvēki maz izmanto. Piedāvājums tiek dažādots arī citādi, arvien tiek meklēts kas jauns. Daiga darbnīcas skatlogā rāda pirmo izveidoto strūklaku, interesanti izskatās savulaik populārās sienas vāzes variants.

Otrs darbības virziens ir meistarības un apmācību nodarbības. Tās ir gan individuālas, gan grupu vai ģimenes, gan pieaugušajiem, gan skolēniem. Grupu lielums ir seši, septiņi cilvēki, lai varētu katram pieiet un individuāli pateikt, kā darīt, lai radītu sapratni, kā māls strādā. Tad darbs sagādā prieku gan keramiķei, gan dalībniekiem. Daiga aicina uz Ģimenes Māla dienu, tā ir iespēja visai ģimenei pavadīt laiku kopā, mācoties ko jaunu. “DR Keramikā” piedāvātajās meistarības nodarbībās dalībnieki var iemācīties virpošanas un veidošanas noslēpumus.

Keramiķei patīk strādāt ar bērniem, jo viņi ir ieinteresēti un atsaucīgi. 80% dalībnieku jautā, vai var nākt vēlreiz, vai var paņemt līdzīgu klases biedru, draugu vai draudzeni. Bērni darbnīcā jūtas labi, te viņi var attīstīt savu radošumu, to apzināties un izmantot vēlāk gan skolā, gan citās situācijās. Bērniem neaizmirstams piedzīvojums keramikas darbnīcā ir “Māla stāsti: no idejas līdz mākslas darbam”, kas ir daļa no “Latvijas skolas somas” projekta. Tā ietvaros ir piešķirts Izglītības un zinātnes ministrijas finansējums, lai ikvienam bērnam dotu iespēju piedzīvot un izbaudīt kultūru klātienē, izejot ārpus mācību priekšmetu ietvara, tā veidojot izpratni par sabiedrības vērtībām.

Trešais darbības virziens ir izbraukumi uz bērnudārziem, skolēnu nometnēm. Katrs dalībnieks neatkarīgi no prasmēm var brīvi izpausties. Darbs ar dabīgu materiālu, jaunrades spēju attīstīšana un pašizpauze ir būtiski bērnu attīstībai. Māla veidošanas nodarbībās pašiem mazākajiem ieteicamais vecums ir 3–5 gadi, viņi trenē savas rokas un pirkstus, kas ir būtiski, lai attīstītu rakstīšanas spējas un citas prasmes. Māla veidošana prasa bērniem koncentrēties uz uzdevumu un attīsta šīs spējas. Nodarbības grupās piedāvā bērniem iespēju mācīties sadarboties, dalīties un izteikt savas domas citiem. Katram paša veidotais izstrādājums kļūst par mīlu atmiņu.

Keramika sniedz iespēju izteikties

Sarunas nobeigumā ar Daigu Reinkovu runājam par to, kas ir māksla, mākslinieks. Vai mākslinieks ir cilvēks ar Mākslas akadēmijas diplomu un gadiem krātu pieredzi? Vai par tādu var kļūt katrs, kas rada savus darbus ar mīlestību, radoši, ieliekot tajā savu dvēseli un personīgu pieskārienu, kas rada sajūtas un stāstu par cilvēka attieksmi pret dabu, mākslu, dzīvi. Kāds domās citādi, kāds, tāpat kā Daiga, ka keramika ir kas vairāk – tā ir daudzveidīga, estētiska un dod iespēju izteikties, izpaust radošumu. Daiga aicina visus: “Mācamies būt radoši!”

Anita PUTKA,
LLKC Jēkabpils
biroja uzņēmējdarbības
konsultante
e-pasts: anita.putka@llkc.lv
tālr. 65207071 un 26511269

BIŠKOPIĀ

MEDUS AR PIEVIENOTO VĒRTĪBU

Mūsu pārliecība: latvietis ir saimnieks – čakls, radošs, ar raksturu, neatlaidīgs un vienmēr augošs! Tā arī mēs, šīs vērtības godājot, katru rītu ceļamies – ejam darbos, lai koptu savu sētu un sarūpētu to, kas gan cilvēkam, gan dabai labs un nepieciešams. Attīstāmies, mācāmies un augam, lai nodotu savus produktus un zināšanas aizvien tālāk. Dienas beigās pateicībā baudām un priecājamies par visu, kas dots, padarīts un vēl tikai priekšā,” tā par savu nodarbošanos saka zemnieku saimniecības “Baļļas” saimnieki Ieva un Helmutis Bergholdi.

Saimniecību dibinājis Ievas tētis Krišjānis 1992. gada 16. jūnijā savās dzimtas mājās “Baļļās”, kas atrodas Kuldīgas novada Turlavas pagastā. Kopš 1994. gada, kad “Baļļās” ieradās pirmais bišu strops, saimniecība ir krietni augusi un specializējusies biškopības produktu ražošanā un tirdzniecībā.

Baļļa pilna ar medu

Šoziem bites labi ziemojušas, un tas dod labu startu jaunajai sezonai. Bergholdi apkopj 400–600 bišu saimes sezonas laikā, un paši saka, ka saražotā produkcijas apjoma pietiek Latvijas tirgum, bet ražošana jāpaplašina, lai varētu uzsākt eksportu. 2022. gadā ievākta rekordraža, 2023. gads bijis pieticīgāks. Tā kā pēdējos gadus trīs Eiropā vērojama medus tirgus stagnācija, īpaša uzmanība

Foto: no ģimenes arhīva

Biškopju Bergholdu ģimene

saimniecībā tiek pievērsta biškopības blakusproduktu – ziedputekšņu, bišu maizes un propolisa – ražošanai. Pēc šiem dabiskajiem uztura bagātinātājiem pieprasījums aug. Šovasar tiek plānots pirmo gadu uzsākt bišu māšu peru pieniņa ievākšanu. Process piņķerīgs, jau tā saspringtajā vasaras sezonā prasa papildu laika resursu, bet labāk pamēģināt, nekā domāt, kā būtu, ja būtu – noteic Bergholdi.

“Baļļas” specializējas monoflorā medus ražošanā. Patlaban saimniecība piedāvā piecus dažādus medus veidus – dažādu ziedu, lapu izvīduma jeb meža medu, liepziedu medu, griķu ziedu medu un krēmveida medu. Katru gadu izdodas nedaudz ievākt pavasara ziedu – kārkļu, augļu dārzu un pie-

neņu medu no uzskaitītajiem augiem dažādās kombinācijās – viss atkarīgs no laikapstākļiem. Pirmo medu parasti izķer kā karstus pīrādziņus, tā, ka īsti iekļaut pastāvīgajā piedāvājumā nekā nesanāk – stāsta saimnieki. Arī viršu medus pēdējā burciņa šogad izpārdota jau decembrī. Paplašinot savu produkcijas sortimentu, “Baļļas” gatavo dažādus medus maisījumus, vaska sveces un citus izstrādājumus no bišu labumiem. Pārdotā uzskaitē gan rāda, ka latvieši ir visai kūtri gardumu pircēji paši sev – nosaka Ieva. Kā dāvanu citam uzdāvināt, jā, bet sevi palutināt ar ko neparastāku – nē. Tā kā medus kārumu tirdzniecība galvenokārt ir dāvanu laika aktivitāte.

► 11. lpp.

Bišu dravā

Z/s “Baļļas” saimnieki Ieva un Helmutis Bergholdi saņem konkursa “Sējējs 2022” balvu

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Saimniecības “Baļļa” produkcija

Kursu “Praktiskā dravošana” dalībnieki

◀ 10. lpp.

Ceļš pie pircēja

Bergholdi saka, ka ražošana ir tikai “pirmā sērija” stāstā. Lai par savu darbu saņemtu atbilstoši, prece jāprot pārdot. “Baļļu” saimnieku mērķis ir pārdot savu produktu ar maksimālu pievienoto vērtību. Tur nozīme ir visam – kvalitatīvam saturam, iepakojumam, stāstam par tapšanas procesu un vietu, klientu servisam un vēl daudzām niansēm. 2008. gadā Bergholdi atvēra savu veikalu Kuldīgā “Baļļa medus un bišu lietas”. Veikals ir kuldīdznieku un pilsētas viesu iecienīta iepirkšanās vieta, tur var iegādāties ne tikai saimniecības labumus bet arī citus Latvijas ražotāju produktus veselībai un skaistumam. “Baļļu” veikls ir arī Kurzemē lielākais biškopības inventāra un aprīkojuma tirgotājs, tādējādi kļūstot par atbalstu Kurzemes biškopjiem. Vasaka pārstrādes pakalpojumi, bišu barības sagāde, nepieciešamā inventāra nodrošināšana sezonā un bieži vien vienkārši labs padoms kolēģiem biškopjiem – tā ir daļa no saimniecības ikdienas.

Otrs būtisks tirdzniecības kanāls ir B2B sektors – sadarbība ar citiem mazum un vairumtirgotājiem. Sadarbības partneri var pasūtīt produktus gan ar “Baļļu” marķējumu, gan ar pasūtītāja zīmolu.

Pandēmijas izraisītā tirdzniecības paradumu maiņa rosināja “Baļļu” saimniekus izvērtēt iespējas pārdošanā un aktīvi pievērsties saimniecības internetveikala medusballa.lv popularizēšanai. Aktīva komunikācija sociālajos tīklos Facebook, Instagram un Tik-tok platformās ir reāls darbs, kas tiek plānots mēnešiem uz priekšu. Šie arī ir galvenie šo labumu reklāmas kanāli. Tā nu tagad “Baļļu” saražotie produkti un biškopības inventārs ir nopērkami visā Latvijā un pasaulē.

Viens no saimniecības īpašajiem piedāvājumiem ir iespēja iegādāties produktus bez iepakojuma (*zerowaste*).

te). Saimniece min: “Ne mēs paši vairs tiekam ar iepakojumu kalniem galā, ne zeme to jebkad spēs pārstrādāt”. “Baļļu” lejamu medu un fasējamus bišu produktus var iegādāties gan saimniecības veikalā, gan pie sadarbības partneriem *zerowaste* veikalos. “Nodrošinām ar medu un ērtiem fasēšanas traukiem, lai katrs klients var nākt ar savu trauciņu un ņemt, cik grib. Ņemam atpakaļ arī savu produktu tukšo stikla taru un dodam atlaidi nākamajam pirkumam.”

Prieks par paveikto

Uz jautājumu, kādi ir “Baļļu” saimnieku galvenie enerģijas avoti un motīvacija attīstīt savu uzņēmumu, atbilde ir ātra – mums patīk tas, ko darām! Bites ir apbrīnojamas, pašas ar savu lietu kārtību un noteikumiem, mēs esam tikai vērotāji un varam mēģināt to izprast un piemēroties tām. Arī pārdošana un reklāma ir interesanta un mūsdienās ļoti mainīga vide. Ir, kur augt un mācīties 24/7, – smeļ Ieva. Protams, gandarījumu sniedz arī citu novērtējums. 2022. gada pavasarī Latvijas Biškopības biedrības organizētā konkursā “Baļļa” tika nominēta kā “Veiksmīgākais biškopības zīmols digitālajā vidē”.

Augstākais sava darba novērtējums Bergholdiem šķiet tā paša gada rudenī Zemkopības ministrijas konkursa “Sējējs 2022” saņemtā laureāta balva nominācijā “Gada lauku saimniecība”. Ikdienā paiet darbu ritumā, pašiem nešķiet, ka paveikts tik daudz. Šāds novērtējums no malas ļauj arī pašiem sev uzstāt uz pleca un teikt – esam malači, mums izdodas!

Kopā ir spēks

“Baļļām” piederošie zemes hektāri tiek izmantoti tikai kā dabiskie zālāji un bišu ganības. Tā kā saimniecība ir specializējusies monoflorā medus ievākšanā, bišu saimes sezonas laikā tiek izvestas

uz ganībām, arī sētājās platībās. Saimnieki priecājas – gadu gaitā ir izveidojusies veiksmīga sadarbība ar apkārtnējiem zemniekiem, tiek saskaņota bišu saimju izvietošana sējumos ar mērķi gūt abpusēju labumu. Sētajiem augiem ir apuļteksnētāji un augstāka ražība, savukārt biškopim – iespēja iegūt papildus ražu!

Bergholdiem ļoti būtisks aspekts ir dalīšanās ar savu pieredzi. Mācīties, attīstīties pašiem un dalīties ar savām zināšanām ar tiem, kam tas nepieciešams – tā ir pilnīgi dabiska lietu kārtība – saka Helmutis. Tādēļ jau trešo gadu sadarbībā ar Latvijas Biškopības biedrību “Baļļās” tiek organizētas praktiskās nodarbības “Prakse Baļļu dravā”.

Mūsaprāt, darbojoties pie stropa, visveiksmīgāk iespējams iegūt iemaņas biškopībā, kā arī sajaut – “es varu, man izdodas!” – tā saimnieki. Prakse noris visas dienas garumā, no rīta puses teorētiskās mācības par konkrēto veicamo uzdevumu, tad, aidā, uz dravu pielietot zināšanas praksē! Kopumā astoņās nodarbībās visas vasaras garumā secīgi tiek apgūti visi bišu kopšanas darbi. Turklāt iegūtas jaunas pazīšanās, kontakti un pats svarīgākais – atbalsts no profesionāļiem. Šajā pavasarī medusballa.lv sadaļā “Biškopības kursi” ievietojām jaunu piedāvājumu interesentiem – individuālas konsultācijas savas dravas izveidē un praktiskajā biškopībā. Par mūsu tēmu zinām patiešām daudz, pieredze krāta gandrīz desmit gadus. Kādēļ turēt sveci zem pūra? – tā saimniece. Bergholdu pārlicība – daloties un sadarbojoties mēs varam radīt patīkamāku, harmoniskāku vidi sev un citiem, dot savu artavu kopējā labumā. **LL**

Vendija Madara KANCĀNE,
LLKC Kuldīgas biroja
loppkopības konsultante/
biroja administratore
e-pasts:
vendija.kancane@llkc.lv

MEŽSAIMNIECĪBA

Ministru kabinets 2022. gada vasarā apstiprināja būtiskus grozījumus noteikumos Nr. 935 “Noteikumi par koku ciršanu mežā”, samazinot galvenās cirtes caurmēru. Pret to kategoriski iebilda vides organizācijas.

Pasaules Dabas fonds, Latvijas Dabas fonds un Latvijas Ornitoloģijas biedrība šo lēmumu apstrīdēja Satversmes tiesā (ST). Dabas aizsardzības organizācijas vērsa uzmanību uz nepietiekamo grozījumu ietekmes izvērtējumu, bet valdība ārkārtas lēmumu pamatoja ar enerģētikas krīzi un vajadzību palielināt tieši šķeldas ieguvu.

Šī gada 8. aprīlī ST atzina normu, ar kuru Ministru kabineta noteikumos Nr. 935 “Noteikumi par koku ciršanu mežā” samazināts galvenās cirtes caurmērs, par neatbilstošu Satversmes 115. pantam. ST secināja, ka izskatāmajā lietā Ministru kabinets nav ievērojis kārtību, kādā pirms tāda normatīvā akta, kuram var būt būtiska ietekme uz vidi, pieņemšanas ir jāvērtē iespējamās ietekmes uz vidi būtiskums un nepieciešamība veikt stratēģisko novērtējumu. Ja būtu bijusi ievērota šī kārtība, pastāv iespēja, ka tiktu pieņemts citāds lēmums attiecībā uz stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību. Līdz ar to ST atzina, ka apstrīdētās normas pieņemšanas procesā nav ievērots ilgtspējības princips un piesardzības princips, tādējādi apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 115. pantam.

Ciršanas apliecinājumi nav zaudējuši spēku līdz ar ST spriedumu

Pašlaik notiek darbs pie ST sprieduma izpildes un ir apzināts ST sprieduma rezultātā izvērtējamo cirsmu skaits. Saskaņā ar Meža valsts reģistru tās ir 5874 mežaudzes, kas tiks izvērtētas līdz 2024. gada 15. maijam, par šo plašāk var lasīt Valsts meža dienesta mājaslapā www.vmd.gov.lv sadaļā Jaunumi.

Zemkopības ministrija (ZM) informē, ka ciršanas apliecinājumi nav zaudējuši spēku līdz ar ST spriedumu.

AKTUĀLAIS MEŽA ĪPAŠNIEKIEM PĒC SATVERSMES TIESAS SPRIEDUMA

Tas ir noteikts gan spriedumā, gan izriet no Administratīvā procesa likuma: Ministru kabineta noteikumu atcelšana neatceļ uz to pamata izdotos ciršanas apliecinājumus – tie paliek spēkā līdz to izpildei vai termiņa beigām. **Ciršanas apliecinājumi spēku zaudēs tikai tad, kad Valsts meža dienests (VMD) saskaņā ar ciršanas noteikumiem pieņems lēmumu par apliecinājuma atcelšanu, jo apliecinājuma darbības laikā ir mainījušies tiesiskie apstākļi.** Ja meža īpašniekam ir ciršanas apliecinājums, tas ir uzskatāms par labvēlīgu administratīvo aktu, uz kuru meža īpašnieks var paļauties un nocirst līdz šim plānoto. Tāpēc koksne, kas iegūta no cirsmas līdz apliecinājuma atcelšanai, ir uzskatāma par likumīgi iegūtu koksni. Taču, lai tas neturpinātos vēl trīs gadus, ST uzdeva atcelt tos apliecinājumus, kad koku caurmērs ir mazāks, nekā bija noteikts iepriekš pirms nu jau atceltajiem noteikumiem.

VMD katru atceļamo ciršanas apliecinājumu izvērtēs atsevišķi

Tagad, kad pēc ST sprieduma apliecinājumu darbības laikā ir mainījušies tiesiskie apstākļi, VMD ir tiesīgs pieņemt lēmumu par apliecinājuma atcelšanu. ST ir noteikusi, ka Ministru kabinetam ir jāveic pasākumi, lai nodrošinātu to ciršanas apliecinājumu atcelšanu, kas izdoti, pamatojoties uz apstrīdēto normu gadījumos, kad koku caurmērs

cirtē ir mazāks, nekā tas bija paredzēts Ministru kabineta noteikumos Nr. 935 līdz 2022. gada 29. jūnijam. Tāpēc atbilstoši Satversmes tiesas priekšsēdētāja A. Laviņa publiski paustajam VMD rūpīgi izvērtēs katru gadījumu individuāli. Apliecinājumu atcelšana ar vienu konkrētu datumu nav paredzēta. Katrs gadījums tiks izvērtēts atsevišķi, **par katru atceļamo ciršanas apliecinājumu tiks pieņemts lēmums un par to tiks paziņots meža īpašniekam Paziņošanas likumā noteiktajā kārtībā.**

Informācija par atceltajiem apliecinājumiem būs pieejama arī VMD tīmekļvietnes izsniegto apliecinājumu publiskajā reģistrā (<https://gis.vmd.gov.lv/apliecinajumi>).

Plašāk ar Zemkopības ministrijas un Valsts meža dienesta skaidrojumiem var iepazīties minēto iestāžu mājaslapās – www.zm.gov.lv un www.vmd.gov.lv sadaļā Jaunumi, meklējot pēc tēmas nosaukuma.

Meža īpašnieki var sekot līdzi notikumiem un aktualitātēm nozarē arī Meža konsultāciju pakalpojumu centra mājaslapā www.mkpc.llkc.lv sadaļā Jaunumi. Mēs turpināsim informēt meža īpašniekus par aktualitātēm minētā sakarā. **LU**

BRISELES GAITEŅOS

NO ES TIRGUS IZŅEMŠ KŪPINĀŠANAS AROMATIZĒTĀJUS

ES dalībvalstis atbalstījušas Eiropas Komisijas priekšlikumu neatjaunot astoņu kūpināšanas aromatizētāju atļauju lietošanai pārtikā. To lietošanas pārtraukšanai noteikts pārejas periods no diviem līdz pieciem gadiem.

Lēmums ir balstīts uz Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (EFSA) zinātniskajiem novērtējumiem, kuros secināts, ka visiem astoņiem novērtētajiem kūpināšanas aromatizētājiem bažas par genotoksicitāti ir apstiprinātas vai arī nevar tikt izslēgtas. EFSA atzinums ir balstīts uz atjauninātu metodoloģiju, izvērtējot aromatizētājus pēc jauniem datiem. Tas attiecas uz īpašiem aromatizētājiem, ko var pievienot pārtikai, nevis uz pašu pārtiku.

Pēc plašām diskusijām ar dalībvalstīm un nozares pārstāvjiem regulā ir noteikti divi pakāpeniskas pārtraukšanas periodi, lai ražotājiem un operatoriem būtu laiks pielāgoties jaunajiem noteikumiem. Ja aromatizētājus izmanto, lai aizstātu tradicionālo kūpināšanu (piemēram, šķiņķi, zivis, siers), tad pārejas periods ir pieci gadi. Ja kūpināšanas aromatizētājs tiek pievienots, lai iegūtu papildu garšu (piemēram, zupām, čipsiem, mērcēm), tad pārejas periods būs divi gadi. Tuvākajā laikā Komisija oficiāli pieņems regulu, un tā stāsies spēkā jau šī gada pavasarī. **LU**

EK ZIŅOJUMS PAR NEGODĪGU TIRDZniecības PRAKSI

EK 23. aprīlī publicēja ziņojumu par Direktīvas par negodīgu tirdzniecības praksi (NTP) īstenošanu pārtikas piegādes ķēdē. Pagājušajā gadā uzsāktas aptuveni 1500 izmeklēšanas, no kurām aptuveni 17% tika konstatēti pārkāpumi, par ko uzlikts naudas sods.

Lai stiprinātu lauksaimnieku stāvokli pārtikas piegādes ķēdē, EK uzņemas ik gadu ziņot par sekmēm NTP direktīvas izpildē. Direktīva pieņemta 2019. gadā, un tā aizliedz 16 prakses, kam var būt kaitīga ietekme uz vājākajiem ķēdes dalībniekiem, jo īpaši lauksaimniekiem un mazākiem piegādātājiem.

Lielākā daļa dalībvalstu ir notei-

EP APSTIPRINA KOPEJĀS LAUKSAIMNIECĪBAS POLITIKAS PĀRSKATĪŠANU

Eiropas Parlamenta (EP) deputāti aprīļa beigās deva zaļo gaismu Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) pārskatīšanai, lai samazinātu administratīvo slogu ES lauksaimniekiem.

EP 24. aprīlī ar 425 balsīm "par", 130 "pret" un 33 "atturoties" apstiprināja KLP stratēģisko plānu regulas un KLP horizontālās regulas pārskatīšanu. Gala lēmums tagad jāapstiprina padomei. Tās prezidentvalsts Beļģija ir informējusi Parlamentu, ka, ja deputāti atbalstīs priekšlikumu tādā formā, par kādu vienojusies Padomes Īpašā lauksaimniecības komiteja, Padome pieņems tādu pašu tekstu.

KLP pārskatīšana mainītu noteikumus trim vides nosacījumiem, kas

lauksaimniekiem jāievēro, lai saņemtu finansējumu. Tā arī nodrošina ES valstīm lielāku elastību, lai piešķirtu atbrīvojumus no KLP standartiem, ja rodas problēmas ar to piemērošanu un ja problēmas ir radušās ārkārtēju laikapstākļu dēļ. Mazās saimniecības, kuru platība ir mazāka par 10 hektāriem, tiktu atbrīvotas no pārbaudēm un sodiem par dažu KLP noteikumu neievērošanu. Dalībvalstīm būs lielāka rīcības brīvība, piemērojot KLP prasību saglabāt ilggadīgo zālāju attiecību pret lauksaimniecības platībām virs 5% salīdzinājumā ar 2018. gadu.

Lai paātrinātu pasākumu pieņemšanu, Parlaments ir piekritis izskatīt lietu saskaņā ar tā saukto steidzamības procedūru. **LU**

LABĪBAS SĒJUMI EIROPĀ LABĀ STĀVOKLĪ

No marta sākuma līdz aprīļa vidum lielākajā Eiropas daļā bija ļoti silti laikapstākļi, kas nodrošinājuši labus apstākļus labības sējumiem, ziņo Eiropas Komisijas lauksaimniecības resursu uzraudzības *JRC MARS Bulletin* aprīļa izdevums.

Īpaši siltā pavasara temperatūra apvienojumā ar pietiekamu ūdens piegādi veicināja ziemāju augšanu, radīja labvēlīgus apstākļus vasaras labības un vasarāju sēšanai un dīģšanai. Laika apstākļi bijuši īpaši labvēlīgi Ibērijas pussalā, kā rezultātā ES līmenī tika pārskatīta ražas prognoze cietajiem kviešiem,

vasaras miežiem un tritikālei. Savukārt mitrie laikapstākļi Eiropas ziemeļrietumos negatīvi ietekmēja ražas potenciālu un apgrūtināja sēšanu: vissmagāk Īrijā un Apvienotajā Karalistē. Apstākļi nedaudz uzlabojās Francijas ziemeļos un daļā rietumu Francijas, kā arī Beļģijā, Nīderlandē un Vācijas ziemeļrietumos. Taču ziemāji nepietiekami nosusinātos laukos, visticamāk, pilnībā neatgūsies.

Ūdens deficīts ir negatīvi ietekmējis ziemāju kultūraugu attīstību centrālajā Grieķijā un Kīprā. Savukārt Sicīlijā, kā arī Rumānijas austrumos nokrišņu bija pārāk maz, lai nodrošinātu labu ziemāju kultūraugu stāvokli. **LU**

nepieciešami uzlabojumi. Jaunākā aptauja par negodīgu tirdzniecības praksi pārtikas piegādes ķēdē liecina, ka informētība par ES noteikumiem šajā svarīgajā jautājumā joprojām ir pārāk zema (38% respondentu). Liela daļa aptaujāto (57%) arī nezināja par valsts izpildiestādēm.

Uz jautājumu, kāpēc viņi neziņo par piedzīvotu negodīgu tirdzniecības praksi, respondenti galvenokārt norādīja, ka baidās no kāda veida produktu iepircēja atriebības (30%), kam sekoja, ka to uzskata par ierastu praksi nozarē (23%), kā arī norāda, ka izpildiestāde nespētu uz sūdzību reaģēt (17%). **LU**

Pēc AG-Press materiāliem informāciju sagatavoja Iveta Tomsona, LLKC Apgāda vadītāja

Termins, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti.
Iesniegumu un atskaitu aplokošanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZNĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2024. GADA JŪNIJĀ

Termins	Maijs							Jūnijs							Jūlijs																								
	1	14	15	16	17	20	21	22	23	25	27	31	1	3	14	15	16	17	18	20	21	25	30	1	6	14	15	16	17	21	22	23	24	25	31				
Pliatību maksājuma iesniegums 2024. gadā bez atbalsta aploma samazinājuma																																							
Pēdējais datums, kad var iesniegt labojumus Vienotajā iesniegumā/kad var veikt labojumus iesniegumā																																							
Bezprocentu istermiņa aizdevums no ilgtspēju sekmējošā ienākumu pamatatbalsta																																							
Iesniegums par pieteikšanos dizeldzeļvielai ar samazināto akcīzes nodokļa likmi (ADE) (datums vēl var tikt precizēts)																																							
Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija																																							
Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē																																							
Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībā																																							
Atbalsts ieguldījumiem ar lauksaimniecību nesaistītu darbību radīšanā un attīstīšanā (meža kooperatīvu sabiedrībām)																																							
Azītu ražotāju organizāciju plānu īstenošana																																							
PVN mēneša (ceturksņa) deklarācija un maksāšanas termiņš																																							
Nodokļa samaksas termiņš																																							
Mikrouzņēmumu nodokļa deklarācija																																							
Nodokļa samaksas termiņš																																							
Atskaites iesniegšanas termiņš PAŠNODARBINĀTĀJIEM																																							
Nodokļa samaksas termiņš - PAŠNODARBINĀTĀJIEM																																							
Darba devēja ikmēneša ziņojums																																							
Nodokļa samaksas termiņš - darba devējiem																																							
Dabas resursu nodokļa pārskats																																							
Nodokļa samaksas termiņš																																							
Atskaites par darbību kvēšu izlietojumu																																							
Deklarācija par mēneša laikā skaidrā naudā veiktajiem darījumiem																																							
Paziņojums par fiziskajām personām izmaksātajam summām iepriekšējā mēnesī																																							
Nodokļa samaksas termiņš																																							
Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par ceturksni) - ja ienākums no kapitāla pieauguma iepriekšējā ceturksnī pārsniedzis 1000 eiro																																							
Nodokļa samaksas termiņš																																							
Uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija																																							
Nodokļa samaksas termiņš																																							
Gada pārskats par 2023. gadu (ja pārskata gads sakrīt ar kalendāro gadu, mikro un mazām sabiedrībām) *																																							

Augkopības sadaļa

- ✓ Lauku saraksts
- ✓ Darbu reģistrs / plānošana
- ✓ Ražas uzskaitē / analīze
- ✓ Mēslošanas plāns
- ✓ Augu maiņas plāns
- ✓ Lauku vēsture
- ✓ LIZ pārvaldības sistēmas sasaiste
- ✓ Lauku kartes

Noliktava

- ✓ Noliktavas reģistrs
- ✓ Noliktavas darījumu izveide
- ✓ Atlikumu uzskaitē
- ✓ Atskaišu žurnāli

Tehnika - Cilvēki

- ✓ Tehnikas reģistrs
- ✓ Tehnikas apkopes/remonti
- ✓ Darbinieku reģistrs
- ✓ Partneru reģistrs

Finances

- ✓ Ražošanas modeļi
- ✓ Budžeta plāna (kopsavilkums, manuāla ievade)

Lopkopības sadaļa

- ✓ Lopbarības vajadzības plānošana;
- ✓ Veterināro medikamentu uzskaitē
- izstrādē citas lopkopības sadaļas

+ Augkopības un lopkopības konsultantu atbalsts

MANS LAUKS

“MANS LAUKS” – IKDIENAS PALĪGS LAUKSAIMNIEKAM

Straujajā un mainīgajā laikmetā dati ir viens no lauku saimniecību vērtīgākajiem resursiem, ko izmantot saimniecības attīstību veicinošu lēmumu pieņemšanai. Vai ir izmantotas pareizas tehnoloģijas? Vai izvēlētie minerālmēsli attaisnojuši gaidas? Vai izraudzītā graudu šķirne ir bijusi tik ražīga, kā plānots? Uz šiem un citiem jautājumiem atbildes var rast tikai pēc rūpīgas un korektas ražošanas datu analīzes. Bet kā to visu lauksaimniekam ikdienā paspēt, ja ir tik daudz tiešo lauksaimniecības darbu, atskaišu sagatavošanas pienākumi un tā tālāk?

Kopš 2023. gada lauksaimniekiem un citiem interesentiem ir brīvi pieejama lauku saimniecību elektroniskā pārvaldības sistēma “Mans Lauks”, kuras centrā ir lauksaimnieks un ilgtspējīga, ērta saimniecības pārvaldīšana. Šobrīd “Mans Lauks” ir reģistrējušies jau vairāk nekā 1000 lietotāju un daļa no tiem 2023. gada nogalē izmantoja iespēju iesniegt lauku vēsturi Valsts augu aizsardzības dienestam, tieši izmantojot “Mans Lauks” sistēmu.

“Mans Lauks” rašanās stāsts

Strādājot ciešā sadarbībā ar lauksaimniekiem, uzklusot viņu vajadzības un vēlmes, 2018. gadā Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs (LLKC) konsultanti nonāca pie

secinājuma, ka nepieciešama vienota un viegli lietojama digitāla sistēma, kas balstīta lauksaimnieku vajadzībās un kas atvieglotu gan augkopības, gan lopkopības saimniecību pārvaldību.

Lai sistēmu radītu pēc iespējas nodrīgāku un ērtāku lauksaimniekiem, “Mans Lauks” izveidošanā aktīvi iesaistījās vairākas lauksaimnieku organizācijas un zemnieku saimniecības – Latvijas Zemnieku federācija, Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija, LPKS “Latraps”, Gaļas liellopu audzētāju biedrība, biedrība “Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācija”, Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte, APP “Agroresursu un ekonomikas institūts”, Jelgavas novada Daces Drošprātes z/s “Gaidas”, SIA “Lekstes upenes”, SIA “Milkosa”, SIA “Rītnieki”, Mētrienas pagasta z/s “Priekškalns”, Vītiņu pagasta z/s “Imantas”, Murmastienes pagasta Ilmāra Grudula z/s “Krūklī”. Papildus tika izveidota arī lauksaimnieku fokusgrupa, kas regulāri testēja sistēmu un sagatavoja ieteikumus uzlabojumu veikšanai.

Mārtiņš Cimermanis, “Mans Lauks” idejas autors un LLKC valdes priekšsēdētājs, uzsver, ka zemniekam jāspēj izsekot līdzī veselai virknei nosacījumu un uzskaišu. Jāiedziļinās klimata neitralitātē, ekoshēmās, agrovides pasākumos, jāpaspēj slaukt govīs, jāstāda kartupeļi, jāapstrādā lauki un tajā pašā laikā jābūt pietiekami zinošam, lai šo visu

darbību kopumu pārvaldītu un uztvertu kā vienu veselumu. Būtiski arī saprast saimniecības nākotnes redzējumu: kādi lēmumi tiks pieņemti un kā tie ietekmēs saimniecību nākotnē? Tādēļ radīta sistēma tieši mums, Latvijas zemniekiem, kas atvieglo saimniecības pārvaldību un birokrātijas šķēršļu pārvarēšanu.

“Mans Lauks” sniegtās iespējas un pievienotā vērtība

Izmantojot “Mans Lauks”, lietotājs var **uzkrāt savas saimniecības datus** vienviet – lai nebūtu jāmeklē vieni dati vienā datubāzē, otri – otrā, trešie blocajā. Šī ir sistēma, kur saimniecībai uzkrāt gan augkopības, gan lopkopības un noliktavas datus. Raitam darba procesam sistēmā ir pieejamas vairākas nodalītas sadaļas, kas nepieciešamības gadījumā ļauj saimniekam viegli tikt klāt nepieciešamajiem datiem jebkurā sev ērtā laikā no jebkuras ierīces, kurai ir interneta pieslēgums.

Analizējot uzkrātos saimniecības datus, piemēram, ražības rādītājus, saimnieks var **pieņemt optimālus lēmumus turpmākai ražošanai**. Turklāt, ja saimnieks pats kādu iemeslu dēļ nevēlas datus analizēt, viņam ir iespējams piesaistīt konsultantu–ekspertu savas saimniecības profilam un deleģēt datu analīzi un citus pienākumus viņam (piešķirot piekļuvi kādai konkrētai sistēmas sadaļai vai visai sistēmai).

▶ 16. lpp.

◀ 15. lpp.

Tādējādi tiek panākts vislabākais rezultāts: zināšanas + dati = labāki lēmumi saimniekošanas efektīvizēšanai.

Plānot un deleģēt – “Mans Lauks” var veidot augu maiņas plānus, mēslošanas plānus, lopbarības vajadzības aprēķinus u. c. Īstermiņa darbu plānošanai sevišķi noderīga funkcija ir lauku darbu plānošana un deleģēšana darbiniekiem – norādot, kam, kad un uz kura lauka ir jāveic konkrēts darbs. Piešķirot lietošanas pieeju arī savam darbiniekam, viņš, izdarot darbu, var izdarīt piezīmes par paveikto.

Atskaišu sagatavošana saimniekiem bieži nesaistās ar neko patīkamu, tādēļ, veidojot “Mans Lauks”, īpaši tika piedomāts par ērtām atskaišu sagatavošanas iespējām. Ja lauksaimnieks būs veltījis nedaudz laika regulārai savas saimniecības datu ievadīšanai, tad, pienākot atskaišu sagatavošanas termiņiem, atskaites varēs sagatavot pavisam ātri un ērti – ar dažu klikšķu palīdzību. Ir iespējams sagatavot gan Lauku vēstures atskaiti, gan mēslojuma izlietošanas žurnālus, biocīdu un veterināro medikamentu uzskaites žurnālus un augu aizsardzības līdzekļu uzskaites žurnālu. Papildus minētajam iespējams sagatavot arī augu maiņas plānu, pārskatu par kultūraugu ražībām, krājumu atlikumu pārskatu un citus datus, kas nepieciešami, piemēram, bioloģiskās lauk-

saimniecības kontrolējošām institūcijām un kuras var ērti lejupielādēt un izprintēt. Ja kādu no atskaitēm nepieciešams nosūtīt Valsts augu aizsardzības dienestam, tad pavisam ērti to var izdarīt Manslauks.lv sadaļā “VAAD LIZ PS atskaites”.

“Mans Lauks” unikalitāte, salīdzinot ar citām Latvijas tirgū pieejamajām pārvaldības sistēmām, ir tā, ka tā paredzēta gan augkopības, gan lopkopības saimniecībām. Patlaban lopkopības saimniecībām iespējams veidot lopbarības vajadzības aprēķinus ar ekspertu izstrādātām rekomendācijām, bet drīzumā tiks izstrādātas arī sadaļas “Ganāmpulku vadība”, “Pārraudzības datu analīze”, “Kūtsmēsļu apsaimniekošana” u. c.

Reģistrēšanās un kontakinformācija

Lai uzsāktu lietot “Mans Lauks” un platformā izveidotu profilu, ir jāaizpilda elektroniska reģistrācijas forma, kas pieejama www.manslauks.lv, spiežot uz pogas “Reģistrēties”.

Jautājumu un atsauksmju gadījumā aicinām sazināties ar “Mans Lauks” komandu, rakstot uz e-pastu info@manslauks.lv vai zvanot 25721822.

“Mans Lauks” jaunumiem sekot līdzi var sociālās tīklošanās platformas Facebook profilā.

Sistēma izstrādāta EIP projektu “Lauku saimniecību pārvaldības elek-

troniskās sistēmas izveide” (Nr. 18-00-A01612-000018) un “Efektīvs vides un dzīvnieku labturības saimniecību monitorings” (Nr. 18-00-A01612-000018) ietvaros. Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.

Lauku Lapa

Izdots SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Apgāda
Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018
Tālrunis: 63050220
Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
“Lauku Lapas” redaktore Dace Millere
Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespiests SIA “UnitedPress Tipogrāfija”
“Lauku Lapa” var abonēt Latvijas Pastā, abonēšanas indekss 1163
Citējot un/vai pārpublicējot izdevuma “Lauku Lapa” rakstus, atsauce obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.

